

УДК 336.22

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-04)

Бурковська А. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID: 0000-0003-4158-1721

e-mail: burkovskaya@mnau.edu.ua

Яблунівська Г. С., здобувач вищої освіти, спеціальність 071 «Облік і оподаткування», Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID: 0009-0006-7636-8444

e-mail: annaablunovskaa476@gmail.com

Особливості систем оподаткування різних країн

Анотація. Стаття присвячена порівняльному аналізу систем оподаткування України, Німеччини та США з метою виявлення їхніх особливостей, переваг та недоліків. Розглянуті аспекти включають структуру оподаткування, ставки податків, податкові пільги та загальне податкове навантаження. Через аналіз цих складових автори дослідження пропонують оцінити вплив податкових систем на економічний, соціальний та політичний розвиток країн, а також знайти оптимальні рішення для забезпечення стабільності та процвітання. Акцент робиться на важливості податкових реформ та ефективного збирання податків як інструменту фінансової політики для досягнення цілей розвитку та соціально-економічного зростання країн.

Ключові слова: податкове навантаження, пільги, стимулювання, ставка податку, податкова система.

Burkovska A., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Yablunovska G., graduate of higher education, specialty 071 "Accounting and taxation", Mykolaiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Features of Taxation Systems of Different Countries

Abstract. Introduction. Taxation plays a pivotal role in the financial framework of any nation, serving as a primary source of government revenue. The unique characteristics of a country's tax system significantly impact both its fiscal position and the well-being of its citizens. Comparative analysis of taxation systems enables a deeper understanding of their functionality, allowing for the identification of strengths and weaknesses inherent in each system.

Purpose. The purpose of this study is to conduct a comparative analysis of the taxation systems of Ukraine, Germany, and the USA, aiming to identify their specificities, advantages, and drawbacks. By examining key aspects such as tax structure, tax rates, tax incentives, and overall tax burden, the study seeks to understand how each system influences the economic, social, and political development of the respective countries. The study aims to shed light on the effectiveness of tax reforms and tax collection strategies in ensuring stability and prosperity amidst contemporary challenges in the global economy.

Results. The comparative analysis reveals significant differences in the taxation systems of the three countries. While Ukraine exhibits a moderate tax burden compared to some EU countries, Germany and the USA demonstrate distinct tax structures and policies. Germany's tax system, for instance, is characterized by differentiated tax classes, aiming to provide varying levels of tax relief to different income groups. In contrast, the USA offers extensive tax incentives for technological innovation and job creation, fostering a business-friendly environment. Moreover, the analysis highlights the complexity of the US tax system, comprising federal, state, and municipal levels of taxation.

Conclusions. In conclusion, the study underscores the importance of understanding the nuances of taxation systems in shaping economic, social, and political landscapes. While each country's tax system reflects its unique socio-economic context and policy priorities, there are valuable lessons to be learned from comparative analysis. The findings emphasize the need for effective tax reforms tailored to the specific needs and challenges of each country, aiming to optimize tax structures, enhance tax compliance, and promote sustainable development. Furthermore, the study underscores the role of taxation as a powerful tool for fostering innovation, economic growth, and social equity, urging policymakers to prioritize tax policies that contribute to long-term prosperity and well-being.

Keywords: tax burden, benefits, incentives, tax rate, tax system.

JEL Classification: H26; F0.

Постановка проблеми. Податки є важливою складовою державного бюджету, оскільки саме вони є основним джерелом доходів. Кожна країна має свої

особливості системи оподаткування, які впливають на фінансове становище як держави, так і її громадян. Дослідження цих систем та їх порівняння допоможе

¹Стаття надійшла до редакції: 18.03.2024

Received: 18 March 2024

зрозуміти як різняться функціонал, проаналізувати переваги та недоліки кожної з них. Зосереджуючи увагу на різниці у ставках податків, об'ємі споживання, пільгах та інших аспектах, виявимо, як кожна з систем впливає на економіку, бізнес та суспільство в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. При дослідженні було проведено аналіз праць вітчизняних та закордонних вчених. Розглядом даної теми займалися такі науковці, як Ю. Козак, В. Козаченко, Л. Лисак, П. Мельник, С. Мережко [2], О. Сарахман [6] та інші.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є аналіз особливостей систем оподаткування різних країн, зокрема України, Німеччини та США; порівняння їх структури, ставок податків, а також виявлення переваг та недоліків.

Основні результати дослідження. Оподаткування є одним з інструментів фінансової політики кожної країни, який функціонує для мобілізації коштів на утримання державних установ, забезпечення соціальних програм та інфраструктури. Однак, кожна країна має власну систему оподаткування з певними відмінностями, які відображають її економічні, політичні та соціокультурні умови.

Для порівняння систем оподаткування Німеччини, України та США звернемо увагу на наступні компоненти:

- ставка податку;

- структура системи оподаткування;
- податкові пільги;
- податкові стимули
- макроекономічна ситуація.

Головним завданням порівняння систем оподаткування є розуміння їх впливу на економічний, соціальний та політичний розвиток країн і знаходження найбільш оптимальних рішень для забезпечення стабільності та процвітання.

Різниця між країнами в оподаткуванні та надходженнях від нього залежить від поставлених цілей уряду та його здатності ефективно збирати податки. Згідно з дослідженням МВФ, країни з меншим рівнем корупції отримували в середньому на 4% більше податкових надходжень від ВВП, ніж країни з вищим рівнем корупції [1].

Порівняємо ставки основних податків у Сполучених Штатах Америки, Німеччини та Україні (табл. 1).

Нами встановлено, що у порівнянні з Німеччиною, ставка ПДВ в Україні є майже на однаковому рівні, однак ставка ПДФО та податку на прибуток суттєво відрізняються, що може впливати на макроекономічне середовище.

Сполучені Штати Америки мають одну з найбільш складних систем оподаткування у світі. Система включає федеральні та місцеві рівні оподаткування, а також різноманітні федеральні акцизи та збори.

Таблиця 1 Ставки податку України, Німеччини та США

Країна	Ставка ПДВ, %	Ставка ПДФО, %	Ставка податку на прибуток, %
Україна	20	18	18
Німеччина	19	47,5	29,8
США	*	*	21

Джерело: побудовано авторами з використанням джерела [2, с.4]

У Сполучених Штатах Америки не існує податку на додану вартість, замість нього є sales tax. Однак, єдиної ставки не встановлено, тому кожен штат регулює її індивідуально. Його юридична природа має значні відмінності, оскільки американський податок на продажі є платежем, який сплачується лише один раз кінцевим споживачем [3].

Ставки податків на доходи фізичних осіб можуть суттєво відрізнятися в залежності від рівня доходу та сімейного стану. У США існують ставки податків на федеральному рівні, які складають 10%, 12%, 22%, 24%, 32%, 35% та 37% [4].

Щодо податку на прибуток у США, то він має декілька рівнів: федеральна ставка становить 21%; на рівні штату встановлені різноманітні ставки, які коливаються від 2,5% до 12%; на місцевому рівні також існують свої ставки, які зазвичай варіюються в межах від 2% до 9% [5].

У таблиці 2 розглянемо складові систем оподаткування досліджуваних країн.

Отже, системи оподаткування України, Німеччини та Сполучених Штатів Америки відрізняються за структурою та принципами організації; кожна з них має свої особливості.

Таблиця 2 Складові системи оподаткування України, Німеччини та США

Країна	Складові системи оподаткування
Україна	Виділяють три основні підсистеми: - оподаткування юридичних осіб; - оподаткування фізичних осіб; - збори в державні цільові фонди. Всі підсистеми тісно пов'язані між собою та являють одне ціле.
Німеччина	Структура податкових надходжень включає в себе такі : - державні (48% відрахувань); - федеральні (39% поповнюються за рахунок земельних податків і деяких інших платежів); - місцеві (муніципальні - 13% надходжень).
США	Має три рівні: - федеральне оподаткування; - оподаткування на рівні штату; - муніципальне оподаткування. Федеральні податки в США визначають загальні принципи справляння податків та розмір ставок для всіх громадян і підприємств усієї країни. Вони є обов'язковими по всій території країни і підпадають під федеральне законодавство. Оподаткування на рівні штату встановлюється на законодавчому рівні кожним штатом окремо, де збори можуть розроблятися і прийматися законодавчими органами конкретного штату. Ці збори є чинними тільки в межах відповідного штату. Муніципальні податки збираються на адміністративній території конкретного муніципалітету відповідно до правил, прийнятих владою цього міста чи населеного пункту.

Джерело: побудовано авторами з використанням джерел [6, с.98; 7]

Вважаємо доцільним також звернути увагу на податкове навантаження згадуваних країн. Наприклад, в Україні цей показник становить 40,8%, у Німеччині –

38%, в США – до 30% [8; 9]. Розглянемо ситуацію на рис. 1:

Рисунок 1- Податкове навантаження країн, %

Джерело: побудовано авторами з використанням джерел [8; 9]

Податкове навантаження в Україні останнім часом зросло, однак у порівнянні з країнами ЄС воно є середнім.

США вважають однією з країн з найбільш вигідними податковими умовами. Зокрема надається перевага технологічним нововведенням та проектам. Країна надає наступні привілеї:

☐ компанії, що займаються науковими дослідженнями та розробками, можуть скористатися

податковим кредитом у розмірі до 20% витрат на ці дослідження та розробки;

☐ компанії, що були створені нещодавно і перебувають на початковій стадії розвитку, можуть отримати податковий кредит на початковий капітал у розмірі до 50 000 доларів для створення нових робочих місць;

☐ компанії, які створюють нові робочі місця, можуть отримати податковий кредит у розмірі до 9600 доларів на кожне нове робоче місце;

☒ інвестори, які вкладають гроші у малий бізнес, можуть отримати податковий кредит у розмірі до 10% від суми їхніх інвестицій;

☒ компанії, які звертають увагу на охорону навколишнього середовища, можуть отримати податковий кредит у розмірі до 30% від витрат на заходи з охорони навколишнього середовища [10].

Законодавством України передбачено численну кількість податкових пільг. Платник податків може скористатися податковою пільгою з моменту виникнення відповідних підстав для її застосування і протягом всього терміну її дії. Також він має можливість відмовитися від використання податкової пільги або призупинити її застосування протягом одного або декількох податкових періодів.

Податковим законодавством зазначено чотири види податкової пільги:

1. Податкова знижка. Зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору;
2. Зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку;
3. Зниження ставки податку;
4. Звільнення від сплати податку.

У Німеччині основні послаблення податкового навантаження пов'язані з податковими класами, відомими як "Steuerklasse". Ці класи призначені для кожного працюючого в Німеччині, визначаючи їхню щорічну вільну від оподаткування суму, або "Steuerfreibetrag". Кожен клас має свої унікальні розміри відрахувань. Податковий клас вказується на картці зборів із заробітної плати, відомої як "Lohnsteuerkarte". Важливо зауважити, що ця карта не видається працівнику фізично, а представляє собою електронний запис у центральній базі даних [11].

Існує прямий зв'язок між податковою політикою та макроекономічними показниками; він є одним з ключових аспектів в управлінні економікою країни. Податки відіграють важливу роль у формуванні фінансових потоків у суспільстві та впливають на

різноманітні аспекти економічного життя, від рівня виробництва до споживчих витрат.

У сучасних умовах економічного розвитку України, податки стають ключовим інструментом макроекономічного керування, що впливає не лише на інтереси держави, але й на платників податків. Основні аспекти впливу податків наведено у табл. 3.

Встановлено, що ефективна податкова політика є дуже важливою для досягнення стабільного та збалансованого макроекономічного розвитку країни.

Якщо говорити про економічний стан кожної досліджуваної країни окремо, можемо зауважити наступне:

- Україна останнім часом зосереджується на модернізації та розвитку економіки, вдосконаленні бізнес-клімату та привабленні іноземних інвестицій, а також робить значні зусилля для оптимізації системи оподаткування. Зокрема, для стимулювання економічного зростання та залучення інвестицій знижують податкові ставки для бізнесу та спрощують податкові процедури;

- Німеччина вважається країною з однією з найбільших економік у світі. Вона має сильну промисловість, високий рівень технологічного розвитку та ефективну систему управління. Ключовим сегментом її економіки є експорт. Країна має складну систему оподаткування, де різні види податків сплачуються на різних рівнях (муніципальний, федеральний, державний). Вона характеризується високими податковими ставками, але водночас високим рівнем соціального захисту;

- США мають найбільшу економіку у світі з різноманітними секторами, такими як технології, фінанси, промисловість та послуги. Їхня економіка відома своєю інноваційністю та гнучкістю. Система оподаткування в США включає муніципальні, федеральні та штатні рівні. Податкова політика є досить складною. Останнім часом спостерігається дискусія щодо реформи податкової системи, зокрема щодо зменшення корпоративних податків.

Таблиця 3 Вплив податків на макроекономічну ситуацію країни

Аспект	Особливості
Фіскальна політика	Зміна податкової ставки може впливати на рівень фінансового стимулювання або загальний рівень витрат у суспільстві.
Рівень інвестування	Податки також можуть впливати на рівень інвестицій та розвитку. Наприклад, податкові пільги для інвестицій у певні галузі можуть сприяти їхньому розвитку. З іншого боку, високі ставки податку на прибуток можуть зменшити інтерес до інвестицій та ризикованих проєктів.
Рівень безробіття	Зниження ставки податку на доходи фізичних осіб може стимулювати зайнятість, збільшуючи стимули для підприємств наймати нових працівників. Однак це також може впливати на фінансові можливості держави, оскільки зменшується розмір надходжень до бюджету.
Рівень інфляції	Збільшення ставки податку на окремі товари та послуги може призвести до зростання цін на них.
Боргове навантаження	Збільшення податків може бути одним із способів зменшення дефіциту бюджету та обмеження зростання боргу.

Джерело: побудовано авторами на основі власних досліджень

Провівши порівняльний аналіз систем оподаткування України, Німеччини та Сполучених Штатів Америки, нами виявлено, що для вирішення питань податкового регулювання в нашій державі необхідно, перш за все, провести реформування всієї податкової системи країни. Це можна здійснити шляхом розробки та затвердження моделі, яка б враховувала інтереси як держави, так і платників податків. У зв'язку з постійними змінами у законодавчій базі, важливо звернути увагу на процес адаптації нових критеріїв до стягування податків і зборів шляхом урегулювання процедур розрахунку та сплати податкових платежів. Це, безумовно, пов'язано з побудовою стабільної та ефективної податкової системи України.

Крім того, будь-які зміни повинні бути обов'язково узгоджені з прийнятою бюджетною та податковою політикою держави, починаючи з законодавчого рівня. Важливо зауважити, що будь-які зміни потребують системного підходу, що забезпечить зважене використання податкових, бюджетних, соціальних, економічних та фінансових важелів з метою досягнення поставлених державою завдань щодо розвитку.

Висновки. В ході порівняння систем оподаткування України, Німеччини та США ми виявили, що податкова політика має ключове значення для економічного розвитку країни та соціального забезпечення громадян. Кожна з цих країн має свої унікальні особливості та принципи організації податкових

систем, які відображають їхні економічні, політичні та соціокультурні умови.

Україна, спрямовуючи зусилля на модернізацію економіки та стимулювання інвестицій, розглядає питання оптимізації системи оподаткування. Цей процес включає в себе зниження податкових ставок для бізнесу та спрощення податкових процедур. Німеччина, як держава з однією з найбільших економік у світі, має складну систему оподаткування з високими податковими ставками, але з високим рівнем соціального захисту. США, зі своєю найбільшою економікою у світі, відомі своєю інноваційністю та гнучкістю, але також мають складну податкову систему.

Вищезазначений порівняльний аналіз підкреслює необхідність системного підходу до реформування податкових систем, що враховуватиме інтереси як держави, так і платників податків.

Податкова політика має прямий вплив на фінансову ситуацію, рівень інвестування, безробіття, рівень інфляції та боргове навантаження. Ефективне використання податкових інструментів може сприяти стимулюванню економічного зростання та соціального розвитку, однак необхідно постійно адаптувати податкові стратегії до змін у внутрішній та зовнішній ситуації країни.

Отже, системне управління податковою політикою, врахування міжнародного досвіду та зважене узгодження з іншими галузями економічного управління є важливими чинниками успішного розвитку країни та підвищення рівня життя її громадян.

Література:

1. Gaspar V., Mauro P., Medas P. Tackling corruption in government. *IMF Blog*. 2019. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2019/04/04/blog-fm-ch2-tackling-corruption-in-government>.
2. Мережко С., Ушолік Н., Лизунова О. Порівняльний аналіз податкових систем зарубіжних країн та України. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-76>
3. Особливості sales tax в США. *Finevolution*. 2023. URL: <https://finevolution.com.ua/sales-tax-usa/>.
4. Максимальна та мінімальна ставка податку на доходи фізосіб в країнах світу. *Слово і Діло*. 2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/01/26/infografika/ekonomika/maksimalna-ta-minimalna-stavka-podatku-doxody-fizosib-krayinax-svitu>.
5. Консультація по податках в США. *Prikhodko.com.ua*. URL: <https://prikhodko.com.ua/poslugy/migracziya-doyevropy/ssh/konsultacziya-po-podatkah-v-ssh/#:~:text=>
6. Сарахман О. М., Шурпенкова Р. К., Калайтан Т. В. Система оподаткування у Німеччині: адаптація досвіду в Україні. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1. С. 95–105. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.9>
7. Податкова система України. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
8. Податкова пастка для української економіки. *Український інститут майбутнього*. 2023. URL: <https://uifuture.org/publications/podatкова-pastka-dlya-ukrayinskoyi-ekonomiki/>.
9. Податкова реформа Трампа: перша велика перемога чи поразка? *Економічна правда*. 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/02/1/633528/>.
10. Які країни мають найвигідніші податкові ставки? *Azola Legal Services*. 2023. URL: <https://azolalegal.com/blog/kakye-strany-ymeyut-paybolee-vygodnye-nalogovye-stavky/>.
11. Податкові класи в Німеччині. *ЮА мігрант*. 2023. URL: <https://ua-migrant.pl/podatkovyi-klasy-v-nimechchini/>.

References:

1. Gaspar, V., Mauro, P., & Medas, P. (2019, April 04). Tackling corruption in government. *IMF Blog*. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2019/04/04/blog-fm-ch2-tackling-corruption-in-government>.
2. Merezko, S., Usholik, N., & Lyzunova, O. (2021). Comparative analysis of tax systems of foreign countries and Ukraine. *Economy and society*, № 25, P. 25-76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-76>.
3. Finevolution (2023, November 19) *Features of sales tax in the USA*. <https://finevolution.com.ua/sales-tax-usa/>.

4. Slovoidilo (2024, January 26) *Maximum and minimum personal income tax rates in countries around the world*. <https://www.slovoidilo.ua/2024/01/26/infografika/ekonomika/maksimalna-ta-minimalna-stavka-podatku-doxody-fizosib-krayinax-svitu>.
5. Prikhodko.com.ua (n.d.) *Consultation on taxes in the USA*. <https://prikhodko.com.ua/poslugy/migracziya-doyevropy/ssha/konsultacziya-po-podatkah-v-ssha/#::~text>.
6. Sarakhman, O. M., Shurpenkova, R. K., & Kalaitan, T. V. (2021). Tax system in Germany: adaptation of experience in Ukraine. *Economics and management organization*, № 1, P. 95–105. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.9>
7. Wikipedia (n.d.) *Tax system of Ukraine*. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
8. Ukrainian Institute of the Future (2023, January 12) *Tax trap for the Ukrainian economy*. <https://uifuture.org/publications/podatkovapastka-dlya-ukrayinskoyi-ekonomiky/>.
9. Economic truth (2018, February 01) *Trump's Tax Reform: First Big Win or Defeat?* <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/02/1/633528/>.
10. Azola Legal Services (2023, June 27) *Which countries have the most favorable tax rates?* <https://azolalegal.com/blog/kakye-strany-ymeyut-naybolee-vygodnye-nalogovye-stavky/>.
11. UA migrant (2023, December 07) *Tax classes in Germany*. <https://ua-migrant.pl/podatkovi-klasy-v-nimechchyni/>.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License